

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VARHAISKASVATUKSEN SEKÄ OPETUKSEN JA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUTTA KOSKEVISTA RAJOITUKSISTA

1 Asian tausta

Valtioneuvosto on valmiuslain (1552/2011) 6 §:n nojalla antanut 17.3.2020 valtioneuvoston asetuksen valmiuslain 88 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta.

2 Asetuksenantovaltuus

Valmiuslain 3 §:n 5 kohdan mukaan poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Lain 88 §:n 3 kohdan mukaan väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että kunta voi luopua lasten päivähoidosta annetun lain (nykyään varhaiskasvatuslaki 540/2018) mukaisen päivähoidon järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin.

Lain 109 §:n 2 momentin mukaan edellä 3 §:n 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan välttämättömien opetus- ja koulutuspalveluiden turvaamiseksi rajoittaa 1 momentissa tarkoitetun toiminnan järjestäjälle säädettyä tai määrättyä opetus- tai muun toiminnan järjestämisvelvollisuutta sekä velvollisuutta ateria-, kuljetus- ja majoitusetuuksien järjestämiseen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

3 Esityksen tavoitteet ja yksityiskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala

Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetuksessa säädettäisiin varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista rajoituksista valmiuslain (1552/2011) 88 §:n 3 kohdan ja 109 §:n 2 momentin nojalla.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 34 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valmiutta poikkeusolojen varalta. Valmiuslaki ja sen nojalla annetut säädökset ovat siten voimassa myös Ahvenanmaalla, vaikka maakunnan lainsäädännön sisältö ei kaikilta osin vastaa valmiuslaissa ja soveltamisasetuksessa mainittujen valtakunnan lakien sisältöä.

2 § Rajoitukset kunnan velvollisuuteen järjestää varhaiskasvatusta

Pykälässä säädettäisiin kunnan oikeudesta luopua varhaiskasvatuksen järjestämisvastuusta niissä tilanteissa, joissa lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää

lapsen hoidon muutoin. Säännös mahdollistaisi esimerkiksi terveydenhuollon ja muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen piirissä työskentelevien vanhempien työssäkäynnin.

3 § Perusopetuksen järjestämisvelvollisuuden rajoitukset

Pykälässä säädettäisiin, että perusopetuksen järjestäjällä ei olisi velvollisuutta järjestää perusopetusta tai muuta toimintaa lähiopetuksena koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa. Säännös mahdollistaisi etäopetuksen järjestämisen myös perusopetuksessa siinä laajuudessa, kun kunta harkitsee tarkoituksenmukaiseksi. Opetuksen järjestäjällä ei olisi velvollisuutta noudattaa valtioneuvoston asetusta perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta tai perusopetusasetuksen 3 ja 4 §:n säännöksiä säädetystä opetuksen määrästä. Opetuksen järjestäjällä olisi velvollisuus järjestää perusopetuslaissa säädettyä oppilaan tukea, kuten tuki- tai erityisopetusta, tehostettua- tai erityistä tukea, opetuksen tueksi annettuja palveluja tai oppilashuoltoa vain siinä laajuudessa, kuin se olisi olosuhteisiin nähden mahdollista toteuttaa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään ei kuitenkaan koskisi niitä esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1—3 vuosiluokkien oppilaita eikä perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettuja erityisen tuen päätöksen saaneita niiden oppilaita, joiden huoltajat työskentelevät yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla. Mitä 1—3 momentissa säädetään, ei myöskään koskisi perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia oppilaita. Säännös turvaisi lapsen hoitoa tarvitsevan vanhemman työssäkäynnin.

Yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla työskenteleviä olisivat esimerkiksi:

Valtioneuvosto ja valtiojohto

- Tasavallan presidentin kanslian, eduskunnan ja valtioneuvoston (ministeriöiden) työntekijät
- Oikeuskanslerinviraston ja oikeusasiamiehen toimiston työntekijät
- Hallinnonalojen valmiushenkilöt

Valtiovarainministeriön hallinnonala

- Tulli: operatiivisen valvonnan ja rikostorjunnan henkilöt, tullilaboratorion henkilöt
- AVIt: operatiivinen valvonta sekä kansalaisneuvonta
- Valtiokonttorin rahoitustoimiala, valtion maksuliikkeestä vastaavat
- Valtion välttämättömät neuvonta- ja tietohallintopalvelut
- Verohallinnosta, veronkannosta ja tilityksistä vastaavat

Oikeusministeriön hallinnonala

- Vankeinhoito ja rikosseuraamuslaitoksen laitoshenkilöstö

Sisäministeriön hallinnonala

- Pelastustoimi: palomiehet, ensihoitajat, hätäkeskuspäivystäjät
- Rajaturvallisuus ja meripelastus: rajavartiomiehet kuten raja-/merivartijat, rajatar-kastajat, pintapelastajat, ohjaajat, operaattorit
- Poliisitoimi: poliisimiehet kuten konstaapelit jne.
- Edellä mainittujen organisaatioiden työnjohto ja johtokeskushenkilöstö, sekä lin-jaorganisaation ja hallinnon avaintehtävät
- Hätäkeskukset

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusvoimien henkilökunta ainakin seuraavien tehtävien osalta

- Valmius
- Alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen
- Virka-apu
- Perustaminen
- Koulutus
- Vartiointi- ja turvallisuustoiminta
- Yleisesti johtamisen ja ennakoivan päätöksenteon sekä tilannekuvan ja tilanteen-arvioinnin edellyttämä henkilöstö

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

- Varhaiskasvatuksen henkilöstö
- Opetushenkilöstö laajasti kaikilla koulutusasteilla
- Muistiorganisaatioiden asiantuntijat
- Henkisen kriisinkestävyyskannalta kirkon ja seurakuntien työntekijät
- Nuorisotyöntekijät

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

- Elintarvikehuollon henkilöstö, ml. alkutuotanto, elintarviketeollisuus ja –jakelu
- Vesihuollon turvaaminen
- Tulvariskien hallinta ja patoturvallisuuden valvonta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

- Liikenteen turvallisuusvirasto Traficom
- Väylävirasto
- Ilmatieteen laitos
- ELY (liikennevastuualue)
- TMF-konserni (Traffic Management Finland)
- YLE
- Joukkoliikenteen operoinnin kannalta olennainen henkilöstö
- Posti
- liikenteenohjausyhtiön toiminnan turvaaminen (mukana ANS/lentopalvelut, VTS/meriliikenne, raide/tieliikenne)

- Varustamot ja merenkulku
- Tietoliikennepalvelut (teleoperaattorit)

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

- Energiahuolto, ml. Fingridin ja Gasgridin valvomohenkilöt
- Ydin- ja säteilyturvallisuus
- Yritysrahoitus
- TE-toimistot
- Kilpailu- ja kuluttajaviraston yrityskauppalvontaan liittyvät tehtävät
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin vastuulla oleva sellaisiin kohteisiin kohdistuva lupavalvonta, jotka aiheuttavat suuronnettomuuksien vaaraa (esimerkiksi kemianlaitokset, kaivokset)
- Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) rekisteröintitehtävät
- Huoltovarmuuskeskus ml. huoltovarmuuden kannalta kriittiset toiminnot esim. logistiikka ja kemianteollisuus
- Maahanmuuttoviraston henkilöstö
- Kuntien maahanmuuttajapalvelut ja yleisneuvonta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö, ml. tutkimus
- Elintarvikkeita myyvät kaupat ja kioskit
- Siivous- ja puhdistuspalvelut
- Apteekkihenkilökunta
- Kela sekä sosiaaliturvalaitokset ja -viranomaiset kuten työttömyyskassat

Ympäristöministeriön hallinnonala

- Jätehuolto, ml. jätevedenpuhdistamoiden toiminta ja niiden jätehuolto
- Ympäristölupavalvonnassa varautuminen vahinkojen varalta
- SYKEssä ympäristötietorekisterien toimintaa ylläpitävä henkilöstö

Ajantasaista listaa ylläpidetään opetus- ja kulttuuriministeriön internet-sivuilla.

4 § Helsingin eurooppalaisen koulun opetusvelvollisuutta koskevat rajoitukset

Pykälässä säädettäisiin koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi, että Helsingin eurooppalaisella koululla ei olisi velvollisuutta järjestää opetusta tai muuta toimintaa lähiopetuksena koulussa. Pykälän 2 momentin mukaan Helsingin eurooppalainen koulu voisi poiketa opetuksen laajuuden osalta Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain 6 §:ssä säädetystä opetuksen sisällöstä ja opetussuunnitelmasta sekä 7 §:ssä säädetystä opetuksen vuosittaisesta suunnitelmasta. Pykälän 3 momentin mukaan Helsingin eurooppalaisella koululla olisi velvollisuus järjestää laissa tarkoitettua oppilashuoltoa sekä oppimisen tehostettua tukea vain siinä laajuudessa kuin se on mahdollista toteuttaa.

5 § Lukiokoulutuksen järjestämisvelvollisuuden rajoitukset

Pykälässä säädettäisiin, ettei koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuutta järjestää lukio-opetusta ja opintojen ohjausta lähiopetuksena. Tarkoitus on, että lukiokoulutuksessa hyödynnettäisiin pääsääntöisesti etäjäestelyjä opetuksen sekä opintojen ohjauksen ja ns. jälkiohjauksen järjestämisessä sekä lukiolain 25 §:ssä tarkoitettua itsenäistä opiskelua. Koulutuksen järjestäjällä ei olisi velvollisuutta noudattaa valtioneuvoston asetuksella säädettyä lähiopetuksen määrää koskevaa mitoitus- ja lähiopetus voitaisiin toteuttaa etäjäestelyin tai toteuttaa itsenäisenä opiskeluna. Säädös olisi tarpeellinen opiskelijoiden itsenäisen opiskelun joustavan lisäämisen mahdollistamiseksi.

6 § Ammatillisen koulutuksen järjestämisvelvollisuuden rajoitukset

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, ettei koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuutta järjestää lähiopetusta oppilaitoksessa. Pykälällä tavoitellaan etäopetuksen sekä opiskelijoiden itsenäisen opiskelun suosimista. Opetuksen ja ohjauksen järjestämistä voisi siirtää eteenpäin sellaisten tutkinnon osien kohdalla, joissa etäopetus tai itsenäinen opiskelu ei ole mahdollista. Työpaikalla tai muualla oppilaitoksen ulkopuolella järjestettävää koulutusta voitaisiin jatkaa, jos se on työpaikan puolesta mahdollista ja koulutuksen järjestäjä ja työnantaja arvioivat, että työympäristö on turvallinen opiskelijalle. Mikäli työpaikalla on suuri riski saada koronatartunta, on suositeltavaa, että työpaikalla järjestettävää koulutusta jatketaan vasta, kun riskiä ei enää ole. Terveystieteiden opintoalalla tulee lisäksi ottaa huomioon, että opiskelijoiden työpanosta saatetaan tarvita, mikäli terveydenhoitoon tulee henkilöstövajetta epidemian pitkittyessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että koulutuksen järjestäjän olisi mahdollista poiketa henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS) koskevista sääöksistä siltä osin, kuin se olisi tarpeellista. Ammatillisessa koulutuksessa jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma koulutuksen alkaessa ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Vaikka opetus järjestetään lähiopetuksen sijaan vaihtoehtoisilla tavoilla, tavoitteena olisi, että opiskelu etenisi HOKSin mukaisesti. Poikkeavat opetus- ja ohjausjärjestelyt saattavat kuitenkin vaikuttaa HOKSiin sisältyvien tutkinnon tai koulutuksen osien suorittamismahdollisuuksiin ja opintojen etenemiseen, mikä edellyttäisi HOKSin päivittämistä. Laajamittaisen etäopiskelun tai itsenäisen työskentelyn vuoksi voisi olla haastavaa päivittää kaikkien opiskelijoiden henkilökohtaisia osaamisen kehittämissuunnitelmia ajantasaisesti. Säädös mahdollistaisi, että koulutuksen järjestäjä voisi poikkeusolojen aikana käyttää HOKSin laatimisessa ja päivittämisessä omaa harkintaansa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuus antaa erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea vain siinä laajuudessa kuin se olisi mahdollista toteuttaa. Epidemia-aikana kontaktiopetusta on tarkoituksenmukaista välttää. Erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea olisi velvollisuus antaa vain siinä laajuudessa kuin se on mahdollista etäjäestelyinä. Vaativan erityisen tuen järjestämisen osalta tulisi ottaa huomioon, että opiskelijat eivät välttämättä pysty opiskelemaan itsenäisesti tai hyödyntämään erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä tai verkkoyhteyksiä. Lisäksi olisi otettava huomioon, että osa kyseisistä opiskelijoista tarvitsee

myös asumiseen liittyviä palveluita. Koulutuksen järjestäjän tulisi käytettävissä olevien mahdollisuuksien rajoissa huolehtia siitä, että asumispalveluita tarvitseville vaa-
tivaa erityistä tukea tarvitseville opiskelijoilla voitaisiin turvata mahdollisuus jatkaa
asumista asuntolassa ja saada siellä tarvitsemiaan tukipalveluita.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuus
järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:ssä tarkoitettuja näyttöjä ja
muuta osaamisen osoittamista vain sitä osin, kuin osaamisen osoittaminen olisi mah-
dollista toteuttaa. Oleellista olisi, että riski koronatartuntaan minimoitaisiin. Näyttöjä
ja muuta osaamisen osoittamista ei pääsääntöisesti toteutettaisi oppilaitoksessa. Näyt-
töjä voitaisiin kuitenkin toteuttaa työpaikoilla, mikäli se olisi työpaikan puolesta
mahdollista ja koulutuksen järjestäjä ja työnantaja arvioisivat, että työympäristö on
turvallinen opiskelijalle. Mikäli työpaikalla on suuri riski raada koronatartunta, näyt-
töjä ei voisi suorittaa työpaikalla. Näyttöjä voitaisiin toteuttaa myös muissa työpai-
kanomaisissa oppimisympäristöissä oppilaitoksen ulkopuolella, esimerkiksi koulu-
tuksen järjestäjän omilla työmailla tai työpaikanomaisissa oppimisympäristöissä sa-
moin ehdoin kuin työpaikoilla.

Mikäli näyttöjä ei olisi mahdollista järjestää kaikille opiskelijoille, koulutuksen jär-
jestäjän tulisi asettaa etusijalle ne opiskelijat, joiden on HOKSin mukaisesti tarkoitus
suorittaa tutkinto ja valmistua tänä keväänä. Näin voitaisiin turvata näiden opiskeli-
joiden mahdollisuudet siirtyä työelämään tai jatko-opintoihin. Valmistumisvaiheessa
olevien opiskelijoiden osalta voitaisiin tarvittaessa poiketa myös vaatimuksesta jär-
jestää näytöt tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työproses-
seissa. Osaamista voitaisiin osoittaa käytännön työtehtävien tekemisen sijaan muilla
tavoin esimerkiksi silloin, kun kaikki alan työpaikat ovat tartuntojen välttämiseksi
suljettu tai niihin ei päästetä ulkopuolisia (esim. vanhusten hoivakodit) eikä käytän-
nön työtehtäviä olisi mahdollista simuloida jossakin muussa opiskelijalle turvalli-
sessa näyttöympäristössä. Osaamista pelkästään muulla tavoin kuin näytöllä osoitet-
taessa koulutuksen järjestäjän tulisi varmistaa, että nämä muut tavat mahdollistavat
tutkinnon perusteissa määrätyn osaamisen osoittamisen.

7 § Ammattikorkeakoulutuksen järjestämisvelvollisuuden rajoitukset

Ammattikorkeakoululain 9 §:n mukaan ammattikorkeakouluilla on lakisääteisiä teh-
täviään suorittaessa opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Lain 14 §:n 1 momentin mu-
kaan ammattikorkeakoulut päättävät opetussuunnitelmista ja 30 §:n 1 momentin mu-
kaan opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkintoon johtavat opinnot ammattikorkeakou-
lun tutkintosäännössä ja opetussuunnitelmassa määräämällä tavalla. Ammattikorkea-
koulujen opetuksen järjestämisestä ja järjestämistavoista ei siis ole säädetty erikseen,
vaan ammattikorkeakouluilla on laajat mahdollisuudet toteuttaa opetusta ja koulu-
tusta monin eri tavoin, myös muutoin kuin lähiopetuksena.

Tarkoitus on, että asetuksen voimassaoloaikana kaikissa ammattikorkeakouluissa
opetus ja ohjaus järjestettäisiin lähiopetuksen sijaan mahdollisimman laajalti vaihto-
ehtoisilla tavoilla, muun muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäris-
töjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen.

Ammattikorkeakoululain 14 §:n 2 momentin mukaan ammattikorkeakoulujen on järjestettävä tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus siten, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot samassa pykälässä säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi ammattikorkeakoulujen tekemät muutokset opetusjärjestelyihin saattavat hidastaa opiskelijoiden opintojen etenemistä. Tämän vuoksi säädettäisiin, että ammattikorkeakouluilla ei olisi asetuksen voimassaoloaikana velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa opinnot tavoitteellisessa suorittamisajassa. Ammattikorkeakoulujen opetusjärjestelyjä koskevista muutoksista johtuvat viivästykset opintojen etenemisessä otettaisiin automaattisesti huomioon lisäaikana mainitun lain 30 a §:n mukaista opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä.

8 § *Yliopistokoulutuksen järjestämisvelvollisuuden rajoitukset*

Yliopistolain 6 §:n mukaan yliopistoissa vallitsee tutkimuksen, taiteen ja opetuksen vapaus. Yliopistolain 41 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkintoon johtavat opinnot yliopiston tutkintosäännössä ja opetussuunnitelmassa määräämällä tavalla. Yliopistojen opetuksen järjestämisestä ja järjestämistavoista ei siis ole säädetty erikseen, vaan yliopistoilla on laajat mahdollisuudet toteuttaa opetusta ja koulutusta monin eri tavoin, myös muutoin kuin lähiopetuksena.

Tarkoitus on, että asetuksen voimassaoloaikana kaikissa yliopistoissa opetus ja ohjaus järjestettäisiin lähiopetuksen sijaan mahdollisimman laajalti vaihtoehtoisilla tavoilla, muun muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen.

Yliopistolain 40 §:n 3 momentin mukaan yliopistojen tulee järjestää opetus ja opintojen ohjaus siten, että tutkinnot on mahdollista suorittaa päätoimisesti opiskellen samassa pykälässä säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi yliopistojen tekemät muutokset opetusjärjestelyihin saattavat hidastaa opiskelijoiden opintojen etenemistä. Tämän vuoksi säädettäisiin, että yliopistoilla ei olisi asetuksen voimassaoloaikana velvollisuutta järjestää tutkintoon johtavia opintoja ja opintojen ohjausta siten, että opiskelija voi suorittaa opinnot tavoitteellisessa suorittamisajassa. Yliopistojen opetusjärjestelyjä koskevista muutoksista johtuvat viivästykset opintojen etenemisessä otettaisiin automaattisesti huomioon lisäaikana mainitun lain 42 §:n mukaista opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä.

9 § *Vapaan sivistystyön koulutuksen järjestämisen rajoitukset*

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa ei ole oppilaitoksen ylläpitäjille säädetty velvollisuutta järjestää vapaata sivistystyötä. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi pykälässä säädettäisiin, että oppilaitoksen ylläpitäjän ei tarvitsisi järjestää koulutusta, jos koulutuksen järjestäminen muulla tavoin kuin lähiopetuksena ei ole mahdollista. Opiskelijaviikkoja tai opiskelijavuorokausia laskettaessa etäopetuksen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrä lasketaan vastaavalla tavalla kuin lähiopetuksena järjestettyjen opiskelijaviikkojen ja opiskelijavuorokausien määrät sen estämättä, mitä vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen (805/1998) 2 §:n 3 momentissa säädetään.

Säännös antaisi oppilaitoksen ylläpitäjälle mahdollisuuden luopua koulutuksen järjestämisestä, mutta ei estäisi sitä. Näin ollen esimerkiksi kaikkein vaikeimmin vammaisille koulutusta järjestävät kansanopistot voisivat jatkaa koulutuksen järjestämistä normaalisti.

10 § *Taiteen perusopetuksen järjestämisen rajoitukset*

Taiteen perusopetuksesta annetussa laissa ei ole säädetty koulutuksen järjestäjälle velvollisuutta järjestää taiteen perusopetusta. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi pykälässä säädettäisiin, että taiteen perusopetuksesta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu koulutuksen järjestäjän ei tarvitsisi järjestää koulutusta, jos koulutuksen järjestäminen muulla tavoin kuin lähiopetuksena ei ole mahdollista.

11 § *Voimaantulo*

Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta käyttöönottoasetuksen voimaantulosäännöstä vastaavasti.

4 **Esityksen vaikutukset**

Perustuslaissa taattu oikeus opetukseen ei toteudu perusopetuslain mukaisena. Myöskään mahdollisuus päivittäisiin aterioihin eivät toteudu. Vanhemmat joutuvat jättämään pienempien lasten kanssa kotiin, millä on laaja vaikutus koko yhteiskunnan toimintaan. Isovanhemmat eivät välttämättä voi hoitaa lapsia, koska ovat mahdollisesti riskiryhmää. Valmistuminen voi lykkääntyä, mikä vaikuttaa jatko-opintoihin hakeutumiseen ja työelämään sijoittumiseen. Oppilashuollon palvelut ja oppimisen tuki toteutuvat vain rajoitetusti.

Helsingin eurooppalaisen koulun oppilaan oikeus Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain mukaiseen opetukseen ja opetuksen tukipalveluihin toteutuvat vain rajoitetusti.

Lukiokoulutuksessa opiskelijoilla on pääsääntöisesti etäopiskeluun tarvittavat tietokoneet. Lisäkustannuksia saattaa aiheutua koulutuksen järjestäjille ohjelmistojen hankkimisen vuoksi siirryttäessä lähiopetuksesta etäopetukseen. Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjillä ja opiskelijoilla ei välttämättä ole etäopetukseen tarvittavia tietokoneita tai muita laitteita riittävässä määrin. Koulutuksen järjestäjille voi aiheutua lisäkustannuksia tarpeellisten laitteiden ja ohjelmistojen hankkimisesta.

Lukiokoulutuksessa opintojen loppuvaiheessa olevien valmistuminen pyritään turvaamaan järjestämällä ylioppilastutkinnon kokeet tiivistetyssä aikataulussa. Lukio-koulutuksen järjestäjän mahdollisuudet järjestää koulutus siten, että oppimäärä on mahdollista suorittaa tavoitteellisissa suoritusajoissa, voi kuitenkin heiketä. Yksittäisten opiskelijoiden kohdalla on mahdollista, että opinnot hidastuvat, ja he tarvitsevat lukiokoulutuksen järjestäjän päätöksellä myönnettävää lisäaikaa opintojen suorittamiseen.

Ammatillisessa koulutuksessa opintojen loppuvaiheessa olevien opiskelijoiden valmistuminen pyritään turvaamaan suosimalla heidän näyttöjensä järjestämistä tilanteessa, jossa kaikkia näyttöjä ei ole mahdollista järjestää. On mahdollista, että opiskeluaika muilla ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla pitenee, eivätkä opinnot edisty henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ammatillisessa koulutuksessa ei ole tavoiteaikaa ammatillisen tutkinnon suorittamiselle, joten opintojen ja näyttöjen muuttuneista aikataulusta voidaan joustavasti sopia yhdessä opiskelijan kanssa opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa.

Lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta koskevat määräaikaisten säännökset eivät vaaranna lukiokoulutukselle ja ammatilliselle koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Ammattikorkeakouluja ja yliopistoja koskevat säännökset mahdollistavat sellaiset korkeakoulujen opetusjärjestelyjen muutokset, jotka voivat tilapäisesti hidastaa joidenkin opiskelijoiden opintojen etenemistä. Tämä opintojen hidastuminen huomiotaisiin opiskelijan opiskeluoikeuden jatkamista koskevaa päätöstä tehtäessä, mikä vahvistaisi opiskelijan oikeusturvaa.

Ehdotettu sääntely mahdollistaa vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille koulutusten tarkoituksenmukaisen järjestämisen olosuhteet huomioon ottaen. Oppilaitoksilla on erilaisia koulutuksia ja erilaisia kohderyhmiä ja myös esimerkiksi riskiryhmille suunnattua koulutusta, joten saattaa olla hyvin erilaisia syitä miksi koulutusta ei voida järjestää. Merkittävä osa opetuksesta tai opetuksen kohderyhmistä ovat myös sellaisia, että etäopetus ei ole varteenotettava opetusmenetelmä. Osassa koulutuksia on mahdollisuus siirtyä etäopetukseen. Oppilaitosten toteuttamien suoritteiden taso vaikuttaa valtionosuuden määräytymiseen tulevana vuosina.

Taiteen perusopetusta koskeva sääntely mahdollistaa sellaiset taiteen perusopetuksen opetusjärjestelyjen muutokset, joilla voidaan taata kunkin taiteenalan koulutuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen. Opetusjärjestelyjen muutokset voivat tilapäisesti vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin, opintojen etenemiseen sekä koulutuksen järjestäjän talouteen opiskelijamaksuista kertyvien tulojen sekä toteutuvien opetustuntimäärien alenemisena. Oppilaitosten toteutuneiden opetustuntien määrä otetaan huomioon vahvistettaessa valtionosuuden perusteena olevaa opetustuntien määrää tulevana vuosina. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi kuitenkin suoritelmääriä vahvistaessaan käyttää harkintaa ja ottaa huomioon toteutumavuoden erityisolosuhteet.

Opintotukisäännökset mahdollistavat koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen huomioimisen opintotuen enimmäisajoissa ja opintojen riittävässä edistymisessä. Jos opiskelu ei ole ollut mahdollista, opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opintosuoritusmäärä ei ole ollut riittävä, ja opintotuen enimmäisaikaa voidaan pidentää. Näin ollen opiskelijoiden edistymisen viivästyminen ei seuraa taloudellisia vaikutuksia opiskelijoille opintotuen menettämisenä. Opintoaikojen pidentyminen ja mahdollinen opintotuen enimmäisajan pidentäminen voivat lisätä valtion opintotukimenoja.

5 Voimaantulo

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 17 päivänä maaliskuuta 2020 ja se olisi voimassa 13 päivään huhtikuuta 2020.